

Aan: Familie Evenhuis
Melkweg 9
9306 TC Alteveer

Altenaweg 22
9321 XE Altena
Tel. 050 - 7503817

Betreft: Ecologische quickscan Melkweg 9
Alteveer

Altena, 22 januari 2018

Geachte heer en mevrouw Evenhuis,

U bent voornemens om de woning aan de Melkweg 9 gedeeltelijk te slopen en een nieuwe woning te bouwen. De werkzaamheden hebben mogelijk effect op beschermde flora en fauna en op beschermde gebieden. De kans is aanwezig dat zich in kieren, holtes of andere openingen beschermde soorten bevinden. Hierbij wordt met name gedacht aan vleermuizen, vogels en Steenmarter.

Naast soorten die bijzondere bescherming genieten, geldt er een algemene zorgplicht om planten en dieren niet onnodig te verstoren. Daarom dienen flora en fauna en eventuele negatieve effecten in kaart te worden gebracht om deze te kunnen toetsen aan de natuurwetgeving.

Daarom verlangt de gemeente Noordenveld een ecologisch onderzoek. In veel gevallen is een uitgebreid ecologisch onderzoek niet nodig en kan volstaan worden met een quickscan. In de ecologische quickscan wordt getoetst aan de natuurwetgeving en wordt aangegeven in hoeverre eventueel aanvullend onderzoek nodig is.

Plan- en studiegebied

Het plangebied maakt deel uit van de verspreid liggende bebouwing van het buurtschap Alteveer (gem. Noordenveld). Het grenst aan de zuidzijde van natuurgebied Mensinge.

Voor inventarisatiedoeleinden wordt een indeling in uurhokken (5x5 km) en kilometerhokken gebruikt om de verspreiding van soorten en vegetaties in kaart te brengen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan liggen in het kilometerhok 225-570 (uurhok 12-12).

Projectvoornemen

De oude woning wordt gedeeltelijk gesloopt; het achterste deel wordt gehandhaafd als stal. De nieuwe woning wordt er bij gebouwd. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en zijn gepland vanaf september 2018.

Methode

Het onderzoek bestaat uit een veldonderzoek op de locatie en bureaustudie. Op 11, 17 en 22 januari 2018 is het plangebied bezocht en is de aanwezigheid van natuurwaarden in kaart gebracht. Aangetroffen beschermde plant- en diersoorten zijn genoteerd.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en gegevens van verschillende instanties is onderzoek gedaan om een beeld van de natuurwaarden van het plangebied aan te vullen. Er is daartoe een globale rapportage opgevraagd bij de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF). Literatuur betreft onder meer Van Uchelen (2010) *Amfibieën en reptielen in Drenthe*, Provincie Drenthe (2010) *Natuur in Drenthe; zicht op biodiversiteit* en WFD (1999) *Atlas van de Drentse flora*. Verdere gegevens zijn verkregen via telmee.nl, topotijdreis.nl, verspreidingsatlas.nl, vlinderstichting.nl, synbiosys.alterra.nl, gemeentenoordenveld.nl en provincie.drenthe.nl.

Resultaten

Landschap en beschermde gebieden

Het plangebied is vanaf 1900 ontgonnen. Daarvoor hoorde het tot de woeste gronden waar men vee liet grazen en plaggen en hout verzamelde. Het keuterboerderijtje is aan het begin van de twintiger jaren gebouwd. Het plangebied maakt deel uit van het buurtschap Alteveer. Dit wordt gekenmerkt door een kleinschalige structuur met verspreide bebouwing en veel kleine landschapselementen. Tussen de bebouwing liggen graslanden.

Ten noorden van het plangebied ligt het natuurgebied Mensinge met het heideterrein Moltmakersstuk en de Alteveerse bossen. Naar het oosten ligt het beekdal van het Liefersediep. De ligging nabij deze natuurgebieden is er de oorzaak van dat er in het kilometerhok veel beschermde en zeldzame soorten voorkomen (zie onder NDFF).

Natuurnetwerk Nederland

Mensinge, het beekdal van het Liefersediep en diverse kleinere gebieden horen tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het plangebied ligt buiten het NNN. De kleinste afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Leekstermeergebied) bedraagt meer dan 5 kilometer.

NDFF

Uit de beknopte levering vanuit de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF) blijkt dat vaatplanten, mossen, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders en libellen redelijk tot goed zijn onderzocht in het kilometerhok. De overige beschikbare gegevens hebben een fragmentarisch karakter (Tabel 1).

Tabel 1. Aantal soorten in het kilometerhok volgens de NDFF.

Soortgroep	Totaal	Beschermd	Overig
Vaatplanten	231		27 ¹ op Rode Lijst
Mossen	21		5 op Rode Lijst
Zoogdieren	16	4 vleermuissoorten ² (Habitatrichtlijn) 4 ³ (geen vrijstelling)	(waarvan 1 ⁴ op Rode Lijst) 1 ⁵ Rode Lijst
Broedvogels	87	86	(waarvan 14 op Rode Lijst)
Wintervogels	189	170	
Amfibieën	8	3 Habitatrichtlijn ⁶ (en 3 soorten automatische vrijstelling ⁷)	
Reptielen	3	3 ⁸ (geen vrijstelling)	(waarvan 2 ⁹ op Rode Lijst)
Vissen	13		
Dagvlinders	27		4 ¹⁰ op Rode Lijst
Libellen	15-26	1 Habitatrichtlijn ¹¹	1 ¹² op Rode Lijst
Paddenstoelen	159		20 ¹³ op Rode Lijst

¹ o.a. Beenbreek (RL-KW), Blauwe knoop (RL-GE), Borstelgras (RL-GE), Brede orchis (RL-KW), Draadzegge (RL-KW), Dubbelloof (RL-GE), Gevlekte orchis (RL-GE), Kamgras (RL-GE), Kleine valerian (RL-KW), Klokjesgentiaan (RL-GE), Liggende vleugeltjesbloem (RL-KW), Moerasbastaardwederik (RL-GE), Noordse zegge (RL-KW), Paardenhaarzegge (RL-KW), Ronde zonnedaauw (RL-GE), Tweestijlige meidoorn (RL-KW), Veenbies (RL-KW), Veenreukgras (RL-KW), Waterdriemaalblad (RL-GE), Wilde gagel (RL-GE), Witte snavelbies (RL-KW) (WFD 1999, verspreidingsatlas.nl), Jeneverbes (RL-GE), Korenbloem (RL-GE), Moeraskartelblad (RL-KW) en Schedegeelster (RL-GE) (Provincie Drenthe 2010).

² Gewone en Ruige dwergvleermuis, Franjestaart, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis (www.verspreidingsatlas.nl).

³ Boomarter, Bunzing, Das, Eekhoorn, Hermelijn, Waterspitsmuis en Wezel (www.verspreidingsatlas.nl).

⁴ Laatvlieger en Rosse vleermuis (beiden RL-KW) (www.verspreidingsatlas.nl).

⁵ Boomarter (RL-KW), Hermelijn (RL-GE), Waterspitsmuis (RL-KW) en Wezel (RL-GE) (www.verspreidingsatlas.nl).

⁶ Heikikker, Poelkikker (Van Uchelen 2010) en Boomkikker (RL-BE) (www.telmeel.nl).

⁷ Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (Van Uchelen 2010).

⁸ Adder, Hazelworm, Levendbarende hagedis en Ringslang (Van Uchelen 2010, Provincie Drenthe 2010).

⁹ Adder (RL-BE), Levendbarende hagedis (RL-GE) en Ringslang (RL-KW) (Van Uchelen 2010).

¹⁰ Bruine vuurvlinder (RL-KW), Groot dikkopje (RL-GE), Heideblauwtje (RL-GE) (www.vlinderstichting.nl).

¹¹ Gevlekte witsnuitlibel (www.vlinderstichting.nl).

¹² Gevlekte witsnuitlibel (RL-KW) (www.vlinderstichting.nl).

¹³ o.a. Kleine brokkelzakamaniet (RL-GE) (Verspreidingsatlas.nl).

Vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen

De vegetatie in het plangebied is kort en grazig, met enkele kleine bomen en een beukenheg. Er komen algemene plantensoorten voor. Beschermde en Rode-Lijstsoorten zijn uitgesloten op basis van het veldbezoek, het biotoop en de bekende verspreiding. Verder komen er algemene soorten (korst)mossen voor. Bijzondere biotopen voor paddenstoelen zijn afwezig.

Vleermuizen

Vleermuisverblijfplaatsen zijn uitgesloten. Er is geen spouw en de zolder is niet toegankelijk voor vleermuizen. Het pannendak is op veel plekken toegankelijk, maar de dakhoek is klein, wat minder aantrekkelijk is in verband met het in- en uitvliegen, het microklimaat onder de pannen ongunstig en toegankelijkheid voor predatoren hoog. Het plangebied ligt binnen het foerageergebied van diverse soorten vleermuizen.

Overige zoogdieren

Op de zolder waren muizensporen aanwezig; andere soorten zoals marterachtigen zijn uitgesloten. De schuurtjes/bergingen op het terrein bieden geen verblijfplaatsen aan beschermde soorten zoogdieren. Kleine marterachtigen gebruiken het plangebied als foerageergebied. De korte, droge vegetatie in het plangebied biedt geen leefgebied voor de Waterspitsmuis. Er komen verder alleen algemene soorten zoogdieren voor.

Vogels

Het houden van huisdieren zoals vogels, konijnen en geiten maakt het plangebied aantrekkelijk voor huismussen die mee-eten van het voer. Tijdens het veldbezoek op 11 januari werden maximaal 6 huismussen waargenomen (3 paartjes). Omdat nesten van de Huismus (RL-GE) jaarrond beschermd zijn, is het van belang om vast te stellen of zich nesten in het plangebied bevinden. Daarom zijn twee aanvullende veldbezoeken gebracht gericht op territoriale huismussen. Op 17 januari werd een territoriaal mannetje waargenomen in de appelboom op het erf van de nabijgelegen woning en waren er een mannetje en twee vrouwtjes aanwezig. Op 22 januari vlogen twee paartjes weg richting Melkweg 13 (geen territoriaal gedrag). Op alle dagen was het weer en het tijdstip gunstig voor mussenwaarnemingen. Er werd geen binding met de woning aan de Melkweg 9 vastgesteld. Jaarrond beschermde nesten zijn daarom uitgesloten.

In de bomen langs het onverharde pad direct ten oosten van het plangebied zijn enkele nestkastjes opgehangen. Tijdens het veldbezoek waren er pimpelmezen en koolmezen aanwezig, die in deze kasten kunnen broeden. Overige jaarrond beschermde nesten zijn in het plangebied uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat er 3 soorten amfibieën van de Habitatrichtlijn in het plangebied voorkomen. Daarvan zijn Heikikker en Poelkikker typische soorten voor natte vegetaties, zoals die in Mensinge en langs het Liefersediep voorkomen. De Boomkikker is een warmteminnende soort van beekdalen die in rijk ontwikkelde (braam)struwelen voorkomt. Voor deze drie soorten ontbreekt het biotoop in het plangebied en de directe omgeving ervan. Er is bovendien geen dood hout/stenen waaronder deze soorten zouden kunnen overwinteren. Er

komen algemene soorten amfibieën voor die minder kritisch zijn ten aanzien van het landbiotoop.

Er komen eveneens 3 soorten reptielen voor. Adder en Levendbarende hagedis zijn uitgesloten op basis van het biotoop. Hazelworm en Ringslang voelen zich in kleinschalige landschappen thuis en kunnen zwervend het plangebied bereiken. Overwinteringsplekken van deze soorten zijn uitgesloten.

Dagvlinders en libellen

In het plangebied komen algemene soorten dagvlinders en libellen voor. Het biotoop is ongeschikt voor de beschermde en zeldzame dagvlinders en libellen die uit de omgeving bekend zijn.

Overige soortgroepen

De sloten in de omgeving vallen 's zomers grotendeels droog. Beschermde vissoorten zijn uitgesloten. In het plangebied en de directe omgeving ervan komen algemene soorten ongewervelde dieren voor. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van de bekende verspreiding en het biotoop.

Effecten

Werkzaamheden en uitstraling

Als gevolg van de werkzaamheden wordt de oppervlakte verstoord. Tijdens de werkzaamheden is er lokaal uitstraling van geluid en stof en vinden bewegingen plaats van mensen en machines, en aan- en afvoer van materialen. De bouwlocatie wordt 's nachts niet verlicht.

Effecten op zoogdieren, amfibieën en reptielen

In de zomerperiode kunnen zoogdieren, amfibieën en reptielen in het plangebied terechtkomen en zich verschuilen in hoge vegetatie of onder materialen. Wanneer er gewerkt wordt, terwijl deze dieren aanwezig zijn, kunnen ze verstoord, verwond of gedood worden. Het gaat bij de zwaar beschermde soorten om amfibieën en reptielen die incidenteel zwervend het plangebied kunnen bereiken. Effecten op jagende of voorbij vliegende vleermuizen zijn uitgesloten, omdat de werkzaamheden overdag plaatsvinden. Effecten op populatieniveau zijn voor alle soorten uitgesloten.

Effecten op vogels

De werkzaamheden worden uitgevoerd als de meeste vogelsoorten niet meer broeden. Sommige soorten broeden ook in het najaar, zoals de Houtduif. Nesten van deze soort in het plangebied zijn uitgesloten. Effecten op jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten.

Effecten op overige soorten

Op de plek van de werkzaamheden worden algemene plant- en diersoorten tijdelijk verstoord. Negatieve effecten op lokale populaties zijn uitgesloten.

Effecten op beschermde gebieden

De werkzaamheden hebben een lokale uitstraling, waardoor er geen negatieve effecten optreden ten aanzien van Natura 2000. Omdat de werkzaamheden vanaf september starten, vinden de sloop- en bouwwerkzaamheden plaats buiten de kwetsbare broedperiode. Negatieve effecten (bijvoorbeeld tijdelijk zwaar verkeer, uitstraling sloop- en bouwgeluiden) op het Natuurnetwerk Nederland zijn uitgesloten.

Conclusie

Negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden treden niet op, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan:

- werken buiten de broedperiode, zoals in de gehanteerde planning;
- geen nachtelijke verlichting van de bouwplaats;
- vooraf kort maken van de vegetatie in het plangebied;
- en voldoen aan de zorgplicht (zie onder).

Daarnaast geldt dat er voor algemene zoogdieren en amfibieën een automatische vrijstelling is in het kader van ruimtelijke inrichting en beheer. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Zorgplicht

Vanuit de Wet Natuurbescherming geldt een algemene zorgplicht. Het verstoren, verwonden of doden van dieren (en planten) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er bijvoorbeeld amfibieën worden aangetroffen op de bouwplaats kunnen deze het beste worden opgepakt en verplaatst naar een plek in de omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;

Aanvullend ecologisch advies

De volgende maatregelen zijn vanuit de natuurwetgeving niet verplicht, maar kunnen de ecologische kwaliteit sterk verbeteren. Vos ecologisch onderzoek kan u daarover nader adviseren.

- Tijdens de bouwfase is het inbouwen van voorzieningen een belangrijke kans. Voor vleermuizen zijn verblijfplaatsen in gebouwen essentieel vanwege het constante klimaat, waardoor zo'n verblijfplaats jaarrond zijn waarde heeft. Houten vleermuiskasten zijn vaak alleen in de zomer functioneel. Om de kans op succes te vergroten, kunnen het beste verschillende oriëntaties worden toegepast, zoals noord- en oostgericht.
- Het plangebied ligt op de overgang van twee waardevolle landschappen. Bij de inrichting van de ruimte rond de woning kan deze overgang versterkt worden. Het toepassen van struiken verzacht de overgang van het gesloten bos naar het halfopen landschap van Alteveer. De ligging aan de zuidzijde van Mensinge zorgt voor luwte en ligging in de zon wat de potentie groot maakt. Het toepassen van bloemenmengsels met wilde bloemen, bijvoorbeeld van de Cruydhoeck, versterkt deze bosrandfunctie. Vanwege de graasdieren die u heeft, zal er wel

gerasterd moeten worden.

- Denk aan bepaalde soorten en elementen: Klimop (nectar voor bijen en broed- en schuilgelegenheid voor vogels), heggen (schuilgelegenheid mussen), takkenrillen (o.a. voor reptielen en amfibieën), fruitbomen etc.
- Er kan ook een poel worden overwogen. De waarde voor amfibieën, libellen en andere dieren zou daardoor sterk toenemen. Er zou kunnen worden aangesloten bij het greppeltje aan de noordzijde, waarbij een natuurvriendelijke oever kan worden aangelegd. Een amfibieënpool moet water houden tot ca half juli, er moet dus voldoende diep worden gegraven. Regenwater dat niet opgevangen wordt in een regenwatertank, kan afgeleid worden naar de poel.

Met vriendelijke groet,
Namens Vos Ecologisch Onderzoek,

drs. P.G. Vos

Bijlage 1. Nieuwe woning (donkergrijs) t.o.v. oude woning.

Lichtgrijs het deel van de oude woning dat blijft staan.

